

ONATIBIA'TAR MANU LANKIDEA

Azkenengo gure ZER onen zenbakian iragarri geuntsen, samintasunez, gure irakurleai Oñatibia'tar Manu adiskide ta lankidearen eriotza. Zillegi bekit gaur óizon on, zur eta langille izan dan euskal- zale onen gomutaki batzuk emen agertzea.

Zurtz eginda itzi nindun Kortajarena'tar Andoni EUSKERAZAIN-TZA'ren Idazkariak gure Manu'-ren eriotzearen

barria emon eustanean. Nok uste izango eban, ia larogei urtekoa izan an-en, gure adiskide onen eriotzea alan, uste barik eta batbatean, etorriko zala! Alako utsunea itzi dausku Euskerearen Erri-Akademian! Donostia'n il jakun, 1997-03-12'an.

Urrango egunean batu giñan Zarautz'en bere senideak eta adiskideak illeta ospatzeko. Eroapen egokigaz egin eban berba ospatzaille izan zan Iñaki bere anaiak. Beste gauza askoren artean auxe gogoratu euskun. "Manu'ren buruan asmakizun bat beteten edo alboratzen zanerako, beti egoan beste bat gertu". Asmamen aundikoa ta ekintzaille sendoa, gogotsua, zan, izan be, gure Manu.

Bizkai'ko euskerea maite

Ba-dira giputzak, gure Xabier Peña'ren antzera, Bizkai'ko euskerea benetan maite dabenak eta orreitariko bat gendun Manu.

Euskerea maite ebalako, euskerearen lau euskalkiak, edo berak esaten eban lez, tau euskerak maite ebazan Manu'k, baiña maitasun bereizi bat eutsan bizkaiereari eta orretarako zio bi agertzen ebazan: Euskalki ederra dala eta, gaur baztertuta dagoan ezker, galtzeko arriskuan dagoala, batez be batuaren jokabide okerragaitik.

Erriko euskerea maite eban Manu'k eta ondo ekian euskeraz egiten daben erdiak baizkaitarrak zirana. Orregaitik, geuri, bizkaitarrai, bultz egiten euskun geure euskalkiaren aide ekin dagi gun.

BERGARA'ko batzarra (1978)

Euskera batua sortu zanetik amargarren urtea zala-ta, Bergara'n eratu eban Euskaltzaindiak batzar bat eta gure Manu'k ara joateko dei beroa egin euskun, antxe batuaren okerbideak agertzeko eta bide egokiago bat eskintzeko.

Esau eta egin. Antxe alkartu giñan egun gurtietan eta Bazkal-orduan LASA ostatu nagusian egiten genduzan geure alkar-izke-

LENDAKARIAGAZ ALKAR-IZKETAN EZKERREAN LENENGOA MAN U

tak. An agertu jakun geure mai- ra egun baten Javier Quintana, beta eta gu gal- tzaille agertzen garala esanez. Bera atxe geiago nai ebazalako eta gu atxea kentzea eskatzen gendua- lako.

Seudo, argi eta zeatz egin eban berba Manu'k, beti nai izaten eban lez, alkar- tzeko bide bat eskatuz eta eski- ñiz, baiña zori txarrez ez egoan an olako girorik, alperrekoak izan ziran gure eskin-

tzak. Ez zan beste biderik ikusten, erriak darabilen euskerea, benetako euskera bakarra zaindu nai izan ezker, beste Akademi bat sortzea baiña. Bide au agertu eban Latiegi'tar Bixente adis- kideak. Erabagita geratu zan EUSKERAZAINTZA sortzea. Manu'ren alegiñak ez eban aurrera-biderik izan eta gogotsu artu genduan lan-bide barria.

KARDABERAZ'tik EUSKERAZAINTZA'ra

Tolosa'n egin gendun beti lez, Bergara'ko batzar orretatik urrangoa izan zan KARDABERAZ'tarren batzarra. Antxe eska- tu eban Lekuona'tar Manuel Euskaltzain-buru izanak Euskal- tzaindia'ri salakuntza-agiri bat egin bear jakola. Ori ontzat artu zan eta Latiegi'tar Bixente eta Manu'ren anaia zan Oñatibia'tar Dunixi arduratu ziran Ian on egiteko. Epe labur baten ondoren agertu zan guztiok ezagutzen dogun liburu ederra ta irakurgarria.

Antxe onartu zan, Kardaberaz'tarren bideari jarraitzeko, EUSKERAZAINTZA EUSKEREAREN ERRI-AKADEMIA sortzea. Naikoa epe laburrean bete zan ekintza ori.

EUSKERAZAINTZA'n izan doguzan langille sutsuen artean bat, sutsuenetarikoa, Manu izan dogu.

SASKI-NASKI ALDIZKARIA

Manu'ren anaia izan zan YON'ek asmau eban Saski-Naski gaur dan antzeko aldizkari bat sortzea, baiña berak ez eban izan astirik asmo ori beteteko. You anaia it zanean, Manu'k artu eban aldizkari ori bideratzeko zeregiña eta bete be ondo bete eban zere- gin ori. Bera joan jaku baiña aldizkariak aurrera jarraitzen dau.

Idaz-lanak billatzen arduratsu, irarkolara eroan eta irar-utsak zuzentzen, bere-bereak ziran idaz-lan asko idazten, diru-arazoak bideratzen, aldizkaria zabaltzen... zenbat Ian beretzat!.

Bilbao'ko Euskal-astean

Urtero eratzen dogu Bilbao'n azillaren azken-inguruan, Eus-

kal-Aste bat eta urte baten Manu'ri egin geuntson dei itzaldi bat egiteko.

Lanerako ezetzik esaten ez ekiana zan Manu eta baietza emon eta etorri be egin zan.

Oso egokia izan zan itzaldia. ZER onertan agertu gendun.

Itzaldi orretan asmo egoki bat agertu eban. Esan dogu oso asmatzaillea zala. Auxe izan zan: Bilbao'n Arana'tar Sabin'eri irudi bat ezarri bear jakola eta asmo on beteteko EUSKERAZA-LEAK ALKARTEA'k arm bear leukela ardurea. Arazoa ez dago aiztuta, baiña oraindiño hete barik bai.

Iruña'n Erri-Aurreko Ikastetxe Nagusian

Iruña'ko Ikastetxe Nagusian euskerearen ardurea daben ikasle batzuk dei egin euskuen Ikastetxe aretara joan eta guk aide batetik eta Euskaltzaindikoak bestetik, jente-aurreko alkar-izketa bat egiteko.

Manu'k bizi-bizi arto eban aukera on eta bera ta biok Asier Etxaburua'gaz batera joatea erabagi gendun.

Euskaltzainak be urreratu ziran beste iru eta alkar-izketa gogoangarria izan gendun. Zerrendan artu zan itzaldia eta ZER'en agertu be bai.

Zarautz'era neure berebillean eroan neban eta pozik agertzen zan erri-euskerearen aldeko eritxia egokiro azaldu zalako.

EUSKALTZAINDIA'ren arduradunakaz

Iñoz entzun dogu gure Manu here eritxietan estua zala eta here bidetik ez doan batek iñoz esan dau "bunker" zala. Baiña beragandik urrean ibilli garanok ondo dakigu ori ez dala orrelan.

Esan dogu Bergara'ra alkar-izketarako gogo onagaz joan zala. Beste betzuk ziran an estuak.

Eta bide orretatik jarraitu eban berak. Orregaitik gertatu eban Euskaltzaindia'gaz alkar-izketa bat.

Orretarako joan giñan bera ta biok erakunde onek Bilbao'n daukan here etxe ederrera eta an alkartu giñan iru euskaltzainegaz, euren artean bat Euskaltzainburua.

Alkar-izketa naikoa luzea izan ondoren erantzuna emongo euskuela esan eben, baiña, erantzun ori ez zata etorten-eta, esku-titza egin eutsen. Dana alperrik izan zan, alkar-izketarako gogorik ez egon-eta.

Jaurilaritzaren Lendakariagaz batzarra

EUSKERAZAINNTZA'k artzen dauzan diru-laguntzak oso urriak dirala-ta. Lendakariagaz alkar-izketa egiteko bidea askiñi euskun Manu'k hein baten.

Onartu gendun eskintza ori eta gogo beroaz artu ginduzan Lendakariak Ajuria-enea'n, Mari Karmen Garmendia be bertan zala.

Gore eskariak gogoz entzun ebazan Lendakariak, baiña diru-laguntza lortzea ez da ain erreza. Len tez, urritasun aundian jarraitzen dogu.

Deustu'ko ikastetxe Nagusian

Bizkai'ko euskerearen arazo lan-ia aztertzeke Mai-Inguru bat eta alkar-izketa eratu ziran bein baten Dustu'ko Ikastetxe Nagusian.

Gore Manu'k olako aukera bat ezin eikean galdu, eta ara joan giñan.

Ondo arto ginduezan eta guk agertu genduzan eritxiak txaloak izan ziran.

Une baten Alfontso Irigoien zanari (G.B.) auxe esan neutsan: "Zu Bizkaitarra zara, emen darabilgun gala bizkaiera, eta zergaitik batuz itz egiten dozu?"

Onen erantzun baragarria au izan zan: "Nik erran dui. Zuk ulertu duzu".

Europa'ko Iaguntza.

Manu beti ebillen asmatzen eta egun baten beste au bururatu jakon: Zergaitik ez dogu eskatzen Europa'ra erri txikien izkuntzai eskintzen dautsen diru-laguntza? Esan eta egin. Eskatu eban, egitarau bat eskiñi irudibidez ikastegietan euskerea irakasteko eta Iortu be bai. Lan orretan sartuta egoan eriotzea eldu jakoneán.

Bizkai'ko euskerearen laguntzarako iraspenna

Leitxuago esan dogu Iaguntza-arloan zelako urritasunean aukitzen ganan. Arazo onek asko arduratzen eban Manu eta orregaitik bururatu jakon iraspenn edo "fundaziño" bat sortzea. Bizkai'ko euskereari lenengo, eta geno beste euskera gurtiai lagun-tzea zan iraspenn orren elburua. Bide orretan urrats asko emon ebazan eta iraspenna sortuta dagoala dirudi.

Orretarako beste lagun batzuk bear ebazan, eta ez euskalza-leak oeste barik, eta lagun orreik be aurkitu ebazan. Laster asiko da lanean here amets ona izan dan ekinntza ori.

EUSKERAZAINNTZA aldizkarira esaldi jatorrak

Erri-euskerea eban maite Manu'k eta erri-gizon eta emakume asko ziran here adiskideak. Orregaitik guztioi eskatzen euskun eirian entzuten doguzan esaldi jatorrak, euskeraz errezak eta erderaz esateko gatzak, diranak batzeko.

Beste batzuk be orretan egin dogu zerbait, baiña berak batzar guztietara ekarten ebazan olako esaldiak ugari.

Erri-euskerea magnetofoi-bidez artzeko ekinntzak be, bete ziran eta gauza ederrak bato genduzan erritarren agotik.

Euskerearen "unibertso"ra

Leitza'ko semea dan Zabaleta gizon gaztea etorri jaun hein Bilbao'n EUSKERAZALEAK ALKARTE'ra "Euskerearen Unibertsoa" deritxon eta euskerearen aldekoak diran indar guztiak batzea elburu dauan erakunde baten buruz berba egiteko. Asmo ona zan eta nik Manu'ri agertu neutson. Laster asi zan gore adiskide onen burua lanean eta an agertu zan Donosti'ko Miramar'en Batzar aundi aretan here lankideren bategaz.

Eleizkide Zarautz'en

Kristiñau zintzoa gendun Manu, zintzoa ta arduratua.

Beiztegi'tar Jon il zanean onen illetara joan nitzan Zarautz'era eta antxe ikusi neban mano irakurQuia irakurten.

Geno jakin neban Zarautz'eko Frantziskotarren parroki orretan Artzain-Lan-Batzordean kideko zala.

Bide orretan burutu eban Irugan-en Mundiari laguntzeko ekin-bide bat eta arlo orretan be ekin egiten ebala entzun dot, baiña ez dakit onetan jakingarri geiagorik.

Betiko atsedena izan dagiala

Ainbat Ian eta buruauste agertu dogu ferro oneitan. Ez dina gurtiak, ez urrik be, baiña gore begien aurretik betiko joan jakun sasoi onetan ez jaku geratzen besterik beretzat betiko atsedena eskatu eta here antzera Ian egiten jarraituko dogula esatea baiño. Agur Manu.

OLAZAR'tar Martin'ek